

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Volitev na Notranjskem.)

Volilec na Notranjskem priporočamo, naj gredo v soboto gotovo volit deželnega poslanca in enoglasno volijo g. **Graselli-ja**,

— (Cesar) se pelje 2. aprila v jutro ob 6. uri skozi Ljubljano. Ukazano je, da ga bodo samo prvi načelniki vseh uradov na kolodvoru čakali.

— (Mariborski škof) bode birmal 30. maja v spodnji Poljskavi, 31. maja v Slovenski Bistrici, 1. junija v Poličanah, 2. junija v Vojnaku, 3. junija v Novej Cerkvi, 5. junija v Vitanji, 6. junija v Dobrni.

— (Ptujski nemškutarji) so sklenili Rechbauru zaupnico poslati, ker je vlado podpiral, ko si nij upala po nemških principih gotovo „liberalnega“ Wildauerjevega nasveta v zbornico prinesiti. Konsekventnost liberalno-nemških kričačev je povsod majhena.

— (Ustanovljenje novega zavoda za kranjske blazne) ali nore ljudi je kakor znano uže pred več časom sklenjena stvar. Kakor se nam poroča iz izvestnega vira, dovršena so prva dela v tem oziru uže popolna. Dr. Karel Bleiweis je izdelal spomenico in posebna komisija je izbirala prostor za ta zavod ter se odločila priporočiti posestvo gosp. Valent. Krišperja na fažinah pri Ljubljani, zares, najprimernejši kraj za blaznico.

— (Razglas svilorejcem.) Kmetijska družba Kranjska je od c. kr. svilorejnega zavoda v Gorici ravnokar prejela seme svilnih črvičev, ki je bilo po celični sistemi od najzanesljivejših svilorejcev pridelano in

od imenovanega goriskega poskuševališča preiskano in kot popolnem zdravo spoznano. — To seme oddaje kmetijska družba domačim svilorejcem za polovico kupne cene, namreč en lot po 3 gld. 50 kr.; učitelji ljudskih šol pa, kateri po spričalu kraj. šolskega sveta dokažejo, da šolsko mladino o sviloreji podučujejo, dobijo $\frac{1}{4}$ lota tega semena brezplačno. — Kdor tedaj ga želi dobiti, naj se z besedo ali pismom do 15. apr. t. l. obrne na pisarno kmetijske družbe (Salendrove ulice št. 195.)

— (Iz Mozirja) se nam piše 27. m. m. V torek 23. t. m. prišedša iz Gornjega grada gospoda Baumgartner in dr. Klingan, predavala sta nam v gostilnici g. Lipolda o kmetijstvu in živinoreji. Zbralo se je bilo precejšnje število odličnejših tržanov v gostilnici, kar kaže, da jim je mar za napredek kmetijstva in živinoreje. — G. vodja Baumgartner je jako dovtipno, da humoristično predaval o kmetijstvu, kar je dosta smeha zbudilo. — Baš tako je dr. Klingan izvrstno znanstveno predaval o živinoreji. Naj sprejmeta omenjena gospoda našo srčno zahvalo za njih trud.

— (Iz Metlike) se nam piše 16. marca: Zabava v čitalnici metliški 14. t. m. je mnogo bolj zadovoljila, nego se je v tem resnem neplesnem času pričakovalo. Pripomogla je k temu brez dvoma igra „Na kosilu bom pri svojej materi“, v kateri sta se v prvi vrsti odlikovala uže mnogokrat in vselej pohvaljena gospodična Fani Soretičeva in g. Franjo Kuralt. Gospodično Gabrijelo Zalokarjevo pozdravljamo z veseljem kakor

lepo nado našega igralnega društva, gg. Kamenšek in Soretič napredujeta krepko, kar jima radi priznavamo. Gostov smo imeli iz Karlovca, Jaske in Črnomlja, gostov veseljakov, narodnjakov, katerim je narodnost element, v katerem najslajše živijo. Razhajali smo se z obljubami, da se vezamski (velikonočni) ponedeljek v metliški čitalnici na plesu zopet snidemo. Dobro došli na pisanice (pirhe)!

— (Ljubljanski „škof“ Jarnej Vidmar) si nij mogel kaj, da ne bi bil pred svojim obče zelenim odbodom Slovencev še eno britko zasolil: v deželni šolski svet je volil edinega nemškutarja ali vladnega moža, ki ga ima mej duhovenstvom na razpolaganje, g. Premersteina, namesto isto tako vrednega Zavašnika. Dobro, da bode tega urškovanja kmalu konec!

— (Iz Mozirja) se nam 14. m. m. piše: Nabiranje novincev (vojaška stava) za gornjegradski okraj bode v Mozirji dne 12. in 13. aprila. Za Vranski okraj pak 14. aprila na Vranskem. — Dne 21. m. m. bodeta gg. dr. Klingan in Baumgartner tudi v Žavcu predavala o kmetijstvu in konjereji. Prijatelji konjereje ne zamudite lepe prilike! — Vreme imamo uže tri dni zopet jako krasno; akopram je zjutraj in zvečer še precej mrzlo, ipak je črez dan gorko. Ptiči veselo prepevajo, in vse se pripravlja sprejeti veselo prijetno, zeleno pomlad.

— (Nevaren požigalec.) Pred celjsko porotno sodnijo je stal minole dni jako premožen kmet in posestnik Jak. Avšner, obdolžen, da je zažgal osemkrat različna poslopja. Mož si je hotel ohladiti svojo jezo nad občino Ljubečno, kjer so mu pri nekej priliki nakopali sramoto na glavo. V malo tednih pogorelo je 8 hiš in še enkrat toliko gospodarskih poslopij, katera je vse on zlo-miselno zažgal. Sodnija mu je samo štiri požare od njega založene mogla dokazati, vendar so porotniki enoglasno priznali zločinca nevarnost in bil je vsled tega Jak. Avšner obsojen v zapor za celo življenje. Toženec je po svojem zagovorniku dr. Sajovicu vložil pritožbo zoper obsodbo.

— (Čuden volk.) Pišejo nam: Pastirji v Prežganji pod Ljubljano so videli volka, poklicali očete prežganjske vkup in možje, kateri so kako puško dosegli, so pobrali kosti svojega rojstva in šli pogumno na volčji lov. Zares naleté volka, ki je bil čudno krotak ali aroganten, da niti bežati nij hotel. Ustrelé ga s tremi strelji in mrtev je bil. Naložé ga slovesno na voz, z zelenjem olepšajo in peljejo v Litijo, da bi talijo dobili za ubito divjo zvér. Ali tu jim talije nečejo dati, češ da ta zver — nij volk, nego pes. Možje iz hribov Prežganja so hudi: „ne dajmo se, škrije nas če goljufati; to je pravi volk.“ Pokličejo se strokovnjaki; večina je za psa, Prežganjci volka branijo. Naposled pokličejo mimogredočega mesarja. Ta pride in zagledavši ustreljen predmet prepira, vsklikne: „o hudič, to je moj sultan, le pogledjte, da ima ono uho, na katerem leži, na pol odrezano!“ Res je bilo tako. In sedaj Prežganjci ne bodo le nič talije dobili, nego za ustreljenega psa še 50 gld. plačali.

— (Iz Jarenine) pri Mariboru se nam piše: Po noči od 20. na 21. marca so ponočni ptiči prekljuli posestnika Gornika v Vosku dvojne železne, kletne duri, na katerih ste dve Verthajmovi ključavnici vhod branili. Ali so to ne zvrstni ključarji? Odnegli so precej vina. En škaf so ga razpostavili na okrajni cesti, katerega so neke ženske v Maribor grede našle in se mislile z njim malo okrepčat; pa škoda, bilo je zmešano z umetno vodo. Tudi gospodarju so pripravili kaj lepega in so se mu tako hvaležnega skazali. Ouesnažili so odtrgano ključavnico, ter mu postavili zraven kupico žlahadne kapljice. Ali je to ne grda hudobija? Dobro bi bilo takim lopovom svilnati ovratnik omisliti.

— (Zabranjen samomor.) Blizo Žalca v vasi A..... se je Janez K., brat ondotnega posestnika hotel obesiti, ker zaradi sovraštva do tega krivičnega sveta nij hotel živeti. Uže je v svojej sobi visel na vrvi, ko slučajno zraven pride njegov brat, ter ga reši. Ali skupil je slabo. V zahvalo, da ga je otel smrti, začel je oteti samomo-

rilec razgrajati in rotiti se nad njim, zakaj ga nij pustil viseti, ter mu protil, da zažge hižo in da vse umori.

— (U mor.) Poroča se nam: Predsinočnjem zvečer ob 10. uri skregal se je bil hlapec Fr. Petač v gorenjih Pirničah pri Medvodah nad Ljubljano z nekim kmetom, katerega je mej preprirom najprej udaril z velikim kamenom po glavi, a potem še z nožem zabodel. Nesrečnež je zapustil čvetero otrok in ženo.

— (Nesreča.) Iz Trebnja se piše „Sl.“ 16. marca: Vtorek zjutraj gresta dva hlapca iz Kamnega potoka v gozd drv iskat. Vrneta se po slabem kolovozu in zvrneta. Vzdigneta, in ko se hoče v drugo zvrniti, priskočita, da bi voz pridržala, pa ju premaga in težki voz pade na nju. Eden le trikrat zavpije: „Miha pomagaj mi“ in umrje; drugi se je le na nogi poškodoval. Do pol ure ležita pod vozom, dokler ljudje ne pridejo in ju izpod voza potegnejo.

— (Žena umorila svojega moža.) Poročali smo o svojem času, da je na Štajerskem v Goču Ana Damšetova mej preprirom z njenim možem slednjega zabodla 8. dec. lansk. leta na smrt, da je umrl uže 8. dec. 15. m. m. je bila zaradi tega pozvana k konečnej obravnavi. Zatožena, 26 let stara, a ne neprijetna prikazen ugovarja, da bi bila tedaj usmrtila svojega moža z namenom, hotela se je braniti pred napadi svojega moža, ki jo je v pijanosti tolkel z svečnikom po glavi. Obžaluje, da se je njena obramba končala tako nesrečno in osoda zadela moža, ki je bila njej namenjena. Dvajsetero prič deloma potrjuje njena izpoznanja, deloma je pak tudi uže v zaporu priznala se k umoru. Pri konečnej obravnavi je predsedoval g. dež. sodn. svetnik Stuhec, državni pravdnik je bil g. Duller, zagovornik dr. Higesperger. Vprašanja, ki so se stavila porotnikom glasila so se učinjenega umora. Torej so porotniki po svojem predsedniku g. Schleicherju iz Maribora izpoznali zatožnico krivo umora. Sodnija je vsled tega izreka obsodila 26letno vdovo k smrti na vešala. Dr. Higesperger je napovedal takoj pritožbo zoper to obsodbo.

— (Cerkvena tatvina.) V Šmarji pri Celji so tatovje cerkvena vrata strli, ali ker se dragocenejše reči v farovži hranijo, morali so lopovi s tem zadovoljni biti, kar so krajcarjev našli v pušici.

— (Nesreča.) V Jablani, okraj Trebnje, živi posestnik Ant. Kos, ki je imel 14 letnega Jan. Roglja, kakor za sina pri sebi, bil ga je namreč adoptiral. Cvetno soboto dopoldne gre ta v Pred-Jamo iskat bršljan za butare. Ali nij se vrnil več domov. Našli so ga 21. m. m. po dolgem iskanji pod 200 sežnjevisokim pečevjem z razbito glavo. Nesrečnež se je bil izpodtaknil nad pečevjem iskaje bršljan in „mucike“ za svojo butaro in je tako našel smrt.

— (Tepež.) V ponedeljek 22. m. m. sta se sprla v Stožicah, posestnik Jakob Peršin, št. 14 in Jan. Cunder, št. 10 zaradi neke malenkosti. J. Cunder, znan zabavljac in razsajalec je pri tej priliki Peršina tako obodel z nožem, da leži v smrtnej nevarnosti.

— (Nogo si je zlomil) minole dni nekov delavec tukajšnje kolomazne fabrike vsled neprevidnosti pri stroju, da so mu jo morali odrezati nad piščaljo.

— (V papirnej fabriki) v Velčah pod Ljubljano je zopet oni teden mašina necemu delavcu roko strla. — V tukajšnji bolnici so mu jo morali pod laktjo odrezati.

— (Skočila je v Dravo) 12 letna hči necega čislanega meščana v Mariboru, ali nekov mož, ki se je sprehajal ob bregu potegnil je mlado samomorilko iz reke. Učinila je to, kakor se je pozneje priznala, zaradi dolgov pri — cukrarju in v galante-rijskejši štacuni.

— (Ovce cepajo), kakor se nam poroča z Motnika, v tamošnjem kraju vsled picle krme, ker na paši pri tacem mrazu in vremenu nič ne dobé a tudi v hlevu je vse prazno.

— (Na Kolpi) se je vozilo 8. m. m. devet hrvatskih kmetic in dva kmeta iz hrvatskega Zdolovega na kranjsko Vinico. V sredi Kolpe se preobložen čoln utopi. Razen

dveh kmetic Anke Mikič in Magde Dimitrovič so znali vsi plavati, a rešeni ste tudi one dve.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Ministerstvo trgovine je tudi odgovorilo na interpelacijo zaradi *goljufij in sleparij*, ki so se, kakor mi še vedno pred porotniki dokažemo, godile pri *kranjskih volitvah v trgovinsko in obrtniško zbornico*. Odgovor je bil tak kakor ga je samokrivi g. Vestenek na Dunaj poslal: da so protesti neutemeljeni, da so nekatere „nerednosti“ izročene državnemu pravdomstvu in se je konstituiranje dovolilo. O tem hočemo še govoriti.

Državni zbor se je 20. m. m. razšel. Volilo se je v delegacije. Slovenec naj nobeden voljen (tj. za namestnika sta R. zlag in Winkler). D. Razlag je interpeliral vlado, zakaj se kličejo univerzni dijaki pred končanjem semestra k vojaškim vajam. — Sicer pak je vlado za velikonočne praznike doletela pred koncem sesije velika blamaža ali zopet pobitje od lastne stanke, da bi morala odstopiti, ko bi držala kaj na parlamentarične šege, kar pa ustavovernim Nemcem v Avstriji niti na misel ne pride. — Na vrsti je bilo namreč (za nas Slovence sicer nevažno) železniško vprašanje, ali se ima severozapadna železnica zedniti ali fuzijonirati. Vlada je na vso moč za to govorila in dva ministra, Pretis in Chlumetzky, sta povzela besedo za to. Herbst je govoril dve uri proti temu in zmagal, ker so na zadnje nemški ustavoverni poslanci sklenili, celo reč odložiti do prihodnje sesije.

Deželni zbori, ki se pričelkom prihodnjega tedna snidejo, bodo imeli okolo 4 tedne svoje zasedanje; dalje bi utegnil le češki in gališki zborovati in pa dalmatinski, kateri zadnji se zaradi cesarjevega potovanja snide stoprv 19. aprila. — Vlada menda ne bode deželnim zborom nič predloga stavila, a tudi deželni odbori so povsod malo pripravili.

Češki „Pokrok“ govori v uvodnem članku o peticiji gornje avstrijskega poslanca gr. Brandisa, o razširjenji volilne pravice, ki jo je 13. t. m. v državnem zboru prečital s podpisi 228 občinskih predstojnikov, 409 občinskih odbornikov, 1282 odborov in 12.152 samostalnih kmetov. Temeljna misel one peticije je pritožba zavoljo kratenja kmetskega stanu pri direktnih volitvah v državni zbor.

„Pokrok“ razpravlja dalje to nemško „prošnjo za pravo“ in jo primerja z onimi češkimi peticijami, na katerih je bilo več, nego 1 četrt milijona podpisov poslanih na krono, naj zabrani krivični volilni red za državni zbor. Toda peticija gornje avstrijske je baš zaradi tega zanimiva, ker je nemška, v katerej Nemci eno in isto prosijo, kar prej Slovani. Avtonomisti gornje avstrijski so člani opozicije, sedeči v državnem zboru in baš to je bilo njihovo vodilo, da so prošnjo svojo za pravo pedali državnemu zboru, a ne kroni. — Ali ustavaci vide, da so v nevarnosti, odkazali so ono peticijo kar peticijskemu odboru, a niti razpravljati niso hoteli tu o njej z političnih uzrokov, na Češkem z narodnih ozirov. V gorenji Avstriji skrajšan je kmetski življenjski konservativni, na Češkem češki. Prosilci v onej peticiji pravijo, da je sedanjí volilni red, glede svojih podlog v nasprotju z najsvetejšim pravem najmnogobrojnejše vrste konstitucionalnih občanov državnih in njihovimi interesi. V vseh izobraženih državah na zemlji, kjer se ne vlada z žezlom železnega absolutizma in kjer je nestanovitna samovolja odkazana in omejena postavnim potem, tam je odločilna pri snovanju zastopniških zborov, davkovna moč in število glav! Končno pak prosilci kar naravnost izražujejo svoje prepričanje, da bi bila Avstrija obvarovana pred osodnimi dogodki v vseh strokah javnega življenja, ki so jo spravili na kraj propada, ko bi bil kmetski stan v vsih kraljestvih in deželah pri sestavljenji volilne reforme imel toliko poslancev, kolikor mu jih pripada vsled davka in števila glav.

Vnanje države.

Srbski teologi ali slušatelji pravoslavnega bogoslovja v Belgradu, prihodnji popje, na številu 104, so srbske narodne skupščini izročili peticijo, naj se smejo tudi popje udovci še enkrat ženiti in naj se smejo popje tako oblačiti kakor drugi ljudje. Teško, da bi skupščina to sklenila, da si je po večini liberalna. Tudi bi za sedaj take radikalne reforme za Srbijo bile morda prezgodnje in bi oči naroda preveč odvrčale od vélickega narodnega poklica: oslobojenje od Turkov in zedinjenje Srbije.

Iz **Hercegovine** se poroča zopet novo turško nasilje. Več nego 50 najveljavnejših Srbov je moralo iz Hercegovine pobegniti pred šikanami, katere jim napravljajo Turki. Teško, da bi se mir dolgo ohranil.

V parlamentu v *Kanadi* je prišlo 34 peticij zoper razne poslance, češ, da so si s sleparijo in goljufijo poslanstvo pridobili. Divjaki v Kanadi bodo volitve za neveljavne spoznali, a pri naši trgovinski zbornici . . .

Črnogorski knez nij hotel sprejeti turškega gubernierja iz Skadra, da bi mu poročal o podgoriškem pokolji, nego hoče prej z avstrijskim cesarjem govoriti, ob priliki ko bode le-ta obiskal Boko Kotorsko.

O volitvi prihodnjega *papeža* se dogovarjati nemška in italijanska vlada in bosti zahtevali, da mora prihodnji papež, predno bode veljavnost njegove volitve priznana, dati nekova poročstva, da se ne bode mešal v notranje politične stvari kake tuje države, kakor se sedaj. — Zavoljo tega se govori, da se snideta nemški cesar in italijanski kralj sredi maja v Milanu.

Grška zbornica ne more zborovati, ker se opozicija neče sej udeležiti. Na Grškem taka taktika le parlamentarizem diskreditira.

Francoski ministerski predsednik je ukazal, s časopisi liberalno ravnati in ne zatirati jih. — Slavni pisatelj in poslanec skrajne levice, Edgar Quinet, pošten in značajan republikan, je 27. marca umrl.

Na otoku *Kuba* španjska vlada tudi ne more zatreti republikanskega upora domačinov proti španjskim tlačiteljem. Uporniki so zopet požgali 14 cukrarnih naselbin v vrednosti pol milijona dolarjev.

Reguliranje gruntnega davka na Kranjskem.

Kakor se nam je iz dobrega vira povedalo, je deželna komisija za urejenje ali reguliranje zemljišnega davka na Kranjskem po pridnem in zares neutrudnem delu svoj nalog tako dokončala, da bode denes v soboto 27. marca zadnja in končna njena seja. Po natanjčnih študijah in po vestnem primerjevanji davkov in zemljišnih razmer v sosednjih deželah, je naša deželna komisija na podlogi prejšnjih izdelkov in na podlogi reklamacij, kjer koli so bile pametne in opravičene, pošteno in patrijotično postavila tarife, kakor se jej je zdelo po najboljšem prepričanji za deželo in državo pravično.

Dokaz neizmerne pridnosti udov te komisije je pač to, da je cel poročevalni el-

borat voluminosen, in da je imela 197 reklamacij pred soboj. Vsak okraj je do najmanjše okolnosti natanko opisan in so statistične date s tako marljivostjo skupaj zuesene, da si, v interesu naše dežele, ne moremo kaj, pritrčiti želji, katero smo slišali, da naj namreč naša kmetijska družba, ki ima vendar precej kapitala, izda v slovenskem jeziku, če ne celega, vsaj imenitnejša dela tega elaborata, ali v tisku, ali, če to nij mogoče, vsaj v več litografiranih iztisih. Kakor je v socialnem in političnem življenji spoznanje svojih slabih in močnih stranij pogoj napredka in razvitka, tako bomo tudi najvažnejši faktor našega narodnega blagostanja, poljedelstvo, le potem mogli povišati in unaprediti, ako svojo deželo temeljito poznamo. In k temu poznanju dežele bi taka knjiga, kakor bi bilo izdanje teh poročil komisije in tukaj nabrane statistične date, veliko pomogla.

Poročila komisije so mogla biti tem bolj temeljita, ker je bilo delo razdeljeno in vendar v odborovih sejah skupaj posvetovano. O vinogradih in pašnikih sta končno poročila izdelala gg. baron Wurzbach in vitez Savinscheg, kateri je tudi referiral o gozdih, planinah in jezerih, o njivah imata poročila gg. dr. Poklukar in Robič, o travnikih g. dr. Ahačič, o vrtih gg. Košir in Robič.

Najbrž nam bode še prilika dana, kasneje obširnejše o tem govoriti. Uže zdaj pak naj nam bode dovoljeno opomniti komisije in občine po deželi, da pametno in previdno ravnajo, kadar pride do vcenitve t. j. do odločitve, v kateri razred ali v katero tarifo pride ta ali ona parcela. Tukaj bi bila ravno tako neumna ona baharija, ki je po nekaterih krajih nekdanj vladala, da je namreč ta ali oni posestnik svoje njive ali travnike v prvi razred silil, če ravno so v drugem spadale, in si tako sam več davka naložil kakor je treba bilo, — kakor tudi ne bi bilo z državljanskega stališča prav, ko bi kdo narobe delal, t. j. zemljo prvega reda v zadnjega vpisano imeti hotel.

Tega smo mi prepričani in naj bodo tudi posestniki po deželi, da so gospodje v deželni komisiji delali kot vestni patrijotje in državljani. To se ve, da oni so imeli nalog, zemljiščni davek urejevati ali regulirati. Davek odpraviti, — kakor bi imel rad marsikateri naš mož, ki ne razume še državljanske dolžnosti in potrebe — tega žalibog udje komisije niso mogli, in tega nihče ne more pri nas. To naj imajo oni pred očmi, katere bodo razni, zaslužka lačni zakonni pisarji zapeljevali, da reklamacije vlagajo, ki uslišane ne bodo mogle biti. Ali tam, kjer se zdi pametnim in preudarnim možem, da je res kaj krivega, tam naj se pri vcenitvi ob pravem času in pametno, kakor možato oglasijo za pravico.

Koncem naj še omenimo, da sta g. deželni referent g. Kreman, kakor tudi g. deželni inšpektor g. Podrekar udom komisije najprijaznejše na roko bila in vse statistične date, ki so jih oni želeli s pripravljenostjo podajala.

Interpelacija poslanca g. Nabergoja

zaradi izključbe tržaške okolice od colnih polajšanj slobodnega pristanišča v Trstu, do nj. eks. g. finančnega ministra, stavljena v državnem zboru 18. marca:

„Kakor znano, ima Trst slobodno luko. K tržaškej občini spada v političnem oziru mesto Trst, a tudi okolica, takozvane tržaške kmetske občine. Oba, mesto in okolica sta eden okraj z enim zastopništvom, tržaškim občinskim zastopom.

Ali colninske meje slobodne luke tržaškega mesta ne spadajo skupaj z političnimi mejami, nego so colninske koristi slobodne luke omejene le na samo mesto Trst, s takozvanim „Contrade suburbane“ a izključena je le okolica, oziroma kmetske občine.

Ta stvarna razmera je uzrok, da je okolica izpostavljena dvojnemu davku in colnini.

Politični okraj tržaški, namreč mesto Trst in okolica ali kmetske občine plačujejo kot dozdeven dohod od užitninskega davka visokemu eraru določen pavšalni znesek, a

potem tržaška občina sama pobira od predmetov užitnine na svoj račun davek. Užitninski stavek, ki ga vselej določi občinski zastop, je zelo velik. Za eno vedro vina se plača 11 gld. užitnine, za enega vola pak 12 gld., za eno vedro piva 4 gld. 66 kr., tak znesek, kakoršen se ne plačuje v nobenem drugem mestu cele Avstrije, a tudi drugod nikjer ne.

Ker pak ne spadajo kmetske občine politično k Trstu, tedaj so one podvržene k plačevanji te visoke užitnine in morajo tedaj za vsako vedro vina iz Trsta dobljeno plačevati 4 do 11 gld., in ker dalje colninske meje segajo le do mesta Trsta in tu končajo, morajo občine, kadar stopijo v svojo okolico, od tako plačanega vedra vina, plačati še 1 gld. 30 kr., kakor bi vino prejele iz tuje dežele.

Na ta način se pripeti, da prebivalci onih občin od enega in istega predmeta odrajtnjejo dvojen davek, enkrat v Trstu samem, drugič ko prestopijo v svojo okolico. Mesto Trst samo plačuje le en občinski užitninski davek, ostali prebivalci Primorja plačujejo tudi le en davek, dovozno colnino; le kmetske občine tržaške okolice morajo plačevati ta in oni davek.

To preobilno obdačenje je tako neenako in krivično, da se kaj enacega ne nahaja v avstrijskej finančnej upravi. Misliti bi bilo, da, ker so kmetske občine tržaške okolice pri plačevanji pavšalnega zneska obložene s takovim davkovskim zneskom, kakor mesto Trst, da bi one morale biti oproščene erarne dovozninske colnine kakor mesto Trst.

Vsakdo bi mislil, da kmetske občine, ki s Trstom, glede politične uprave, tedaj v najvažnejših in bistvenih interesih, kot celota smatrano, ali v finančnem in colninskem oziru od Trsta niso ločene nenaravno, ne tako strogo oddeljene in ne podvržene ne enakomernemu dozorstvu finančnih uradov.

Končno bi kdo res verjel, da, ker je okolica v vseh svojih privozijskih predmetih navezana le na Trst, in ker okolica glede dohodka, pomočnih virov in imenja zaostaje daleč za Trstom, mora imeti tudi v colnin-

skem in finančnem oziru pravico, ka se z njo ne ravna slabše in huje, nego s Trstom, h kateremu vendar vsled neke postave spada. Vrhu tega bi se še mislilo, da, kakor se v celej avstrijskej monarhiji politične meje strinjajo z finančnimi pri izvršitvi različnih finančnih opravil, to mora biti tudi pri Trstu in da eno zastopništvo, ki je vsled postave osnovano celotno, mora v vsacem oziru ohraniti svoj celotni značaj in to tim več tudi mora ohraniti, ker v Primorji politična uprava obsega tudi financijalno, oziroma je prva podredjena slednjaj.

Vsled teh izrednih razmer stavijo podpisani do visocega c. kr. finančnega ministerstva vprašanje:

1. Ali so mu tu navedene razmere znane?

2. Kacih sredstev se hoče poprijeti, da učini temu, za tržaško okolico krivičnemu preobdačenju uže enkrat konec?

Dunaj, 17. marca 1875.

Nabergoj. Coronini. Bonda. Winkler. Ljubiša. Dr. Keller. Dr. Razlag. V. Pfeifer. Teuschl. Ciani. Sandrinelli. Kovalski. Dr. Franceschi. Dr. Vidulič. Gierovski. Mendini. Pavlinovič. Venturi. Klaič. Petrinj.

Cesar v slov. Primorji.

Pred svojim odhodom v Dalmacijo bode se naš cesar od 2. aprila mudil v Trstu in 4. aprila v Gorici, torej na slovenski zemlji.

Kakor se nam iz Gorice piše, bodo tam mošnji Slovenci vladarja kolikor bodo mogli slovesno sprejeli in pozdravili. O tržaških Slovencih, v mestu in okolici, sicer nemamo še nikacega poročila, ali kaj enacega name ravajo, pa upamo, da bodo Goričane posnemali.

Pri vseh tacih izjavah namreč prosimo primorske Slovence, naj pazijo in na to delajo, da bodo imele vse te izjave udanosti odločno slovensk značaj. Cesar in njegovo spremstvo naj vidi, sliši in čuti, da tod Slovenci prebivajo, da je ta zemlja slovenska zemlja, da je Primorje naše!

V tem smislu naj brzo vse priprave storé čitalnice, politična in druga društva, občine itd. V tem vsaj ne bodo nemškutarski in lahonski birokrati Slovence zavirali, da pred svojim vladarjem, kateremu je vedno zvest bil, pokaže udanost po svojej narodnej šegi in vsaj tu konstatira, da živi in kot Slovenec živeti hoče.

Prejeli smo sledeče pismo:

Častitim p. n. volilcem za deželni zbor v postojusko-planinsko-senožeško-ložko-bistriškem volilnem okraji!

Odgovarjaje na velecenjena vprašanja od raznih stranij se usojam izjaviti, da sem z ozirom na zdanje razmere volilnega gibanja prevzel ponujeno mi kandidaturo za izprazneno mesto deželnega poslanca, ter pristavljam, da si bodem štel v posebno čast, sprejeti poslanstvo iz Vašega okraja, slovečega po vrlih slavjanskih narodnjacih.

V Ljubljani, 23. dan marcija 1875.

Peter Grasselli.

Razne stvari.

* (Vojak obešen.) V Kremsu so pred 14 dnevi obesili vojaka po imenu Adama od ženijnega tamošnjega polka, ki je lansko jesen umoril svojo ljubico iz ljubosumnosti. Ker je bil vojak, za to so smrtao obsodbo na njem izvršili javno, kakor zapoveduje vojaška postava. Občinstva baš nij bilo mnogo navzočega. Obsojenec je bil poslednje dni pred svojo smrtjo v vednem strahu; nij bil več tako trdovraten kakor prej, kajti kazal je globoko kesanje nad svojim zločinom in je mnogo molil. Jedel je tudi veliko in močno pušil smodke. Prošnja njegova, da bi se smel posloviti s svojo rodovino in jo prositi odpuščenja, bila je uslišana. Dan pred njegovo smrtjo obiskala sta ga v ječi oče njegov in mala sestra. Po gniljivem slovesu je imel z vojaškim duhovnom generalno izpoved, ki je trajala dve uri. Končno je še prosil duhovna Gorčička, naj ostane poslednjo noč pri njem.

* (Žalostna smrt.) Nedavno so našli blizu necega mesteca na Francoskem, na švicarskej meji, truplo utopljenega mladega dekleta, ki je, sklepati po obleki, bilo bogato, a njeno lice je kazalo nenavadno

lepoto. O mladej nesrečnici se družega ne vé, nego da je stanovala v poslednji dobi v necem hotelu „Vivis.“ — V mošnjici, katero je imela utopljena pri sebi, našli so pismo, ki se na nekaterih straneh tako le glasi: „Umiram iz lastne volje, v 18. letu svoje starosti . . . . Starši moji zavzimajo v svetu visoko mesto, prsi mojega očeta kinča zaslužni križ. Izgojevala sem se v necem protestantskem „pensijonatu“ velikega francoskega mesta. Pred enim letom sem izstopila iz tega zavoda, ter se seznanila z mladim možem Jules de . . . . Mlada in nezkušana sem se mu udala. Pred nekimi dnevi slavil je moj zapeljivec z drugo nevesto svojo svatbo. Naj mu odpusti bog, kakor sem mu i jaz odpustila. Uljudno prosim, naj oni, ki najdejo moje truplo, ne pozvedujejo po mojih starših, ki daleč od tod bivajo . . . .“

* (Bogastvo skrito pod deskami.) Nedavno je umrla v Štuknovem na Češkem neka Barbara Kumpfova, ki je zapustila velikansko premoženje. Pod izbino podlogo ali diljami so našli v starih loncih za 4 cente starih srebrnih tolarjev in 8 funtov zlatih cekinov. Celo bogastvo iznaša 200.000 gold. Vsled oporoke pripade ta dedščina cerkvenemu redu usmiljenih sestra sv. Karla Boromeja. Gospodarstvo in nadzorstvo pri tej dedščini ima le duhovščina.

* (V Jeruzalem.) Pred tremi tedni napotila se je v Brnu dobro znana branjevka „Kačenska“ v Jeruzalem, da bi se tam pokorila za svoje grehe. Ona namerava romati sem in tja — kar je moč po suhem — peš! Kdo jo je pripravil k temu romanju, nij znano. Spokorna romarica zapustila je moža in otroke, ter se preskrbela tudi prav previdno z popotnino v znesku 1000 gold.

* (45 let stara gos.) Župan neke vasi na Ogerskem je 1830 l. podedoval neko gosko, ki je vsako leto nesla jajca in tudi mlade izvalila. Še minolo leto je bila srečna mati mnogo gosek, dokler nij 6. m. m. zapustila to solzno dolino v 45 letu svoje starosti.

* (Nesreča.) 7. m. m. je iz Šiške pri Ljubljani rojeni in pri karlovsko-reški železnici službeči mašinist padel mej vožnjo pod lokomotivo in ostal na mestu mrtev. Ko je namreč vlak uže do štacije Fužine prišel, stopil je on na desko ven, a nakopičen sneg ob jarku ga je doli potegnil.

* (Izseljenje sékulskih deklet) v Valahijo, traja neprestano dalje, kakor pišejo ogerski listi. Ukaz ogerskega ministerstva nij imel učinka, kajti dekleta popotujejo v Valahijo brez potnih listov ali posov, a tamošnji uradi se za to tudi nič ne brigajo. V Galacu je toliko ogerskih deklet, da se na ulici in cesti čuje le ogerski govor. Dopisnik v enem onih listov omenja dalje, da v nenavzočnosti bečkereškega sodnika, ki se več dnij ne vrne domu, izročujejo njegove hčere popotne liste. Na enem vozu n. pr. se odpelje po osem do deset deklet in z njimi na vozu navadno kaka ženska, ki je lehkoverne revice uže davno prodala!

* (Ferdinand Laub) tudi v Ljubljani nekdanj znanega in slavnega koncertista pokopali so 24. t. m. v Pragi, kamor so ga bili mrtvega pripeljali iz Bolcana na Tirolskem. Pogreba so se udeležile vse korporacije češke.

* (Čudna smrt.) V občini Tapadih na Češkem je na čudeu način končala svoje življenje te dni 79 l. stara kmetica z imenom Ramižova. Hotela je pogledati skozi malo oknice, pomolila je ven glavo in roke. Toda nazaj nij več mogla. Ker starke nihče nij čul klicati na pomoč, našli so jo še le čez dve uri v strašnem njenem stanju.

* (Morilec svojega brata.) Dne 23. aprila 1866 l. je bila cela vas Josefovec v Galiciji na nogah, kajti našli so Ignacija Korola ubitega v svojej hiži. Celih 9 let so sledili morilca, a zastonj. Nedavno pride v to vas nekov žandarm, ter pokliče njegovoga 22letnega brata Ivana Korola pred sé, in ta je obstal strašni čin. Pri konečnej obravnavi 13. m. m. pred poroto tarnopoljsko je tajil, da bi bil brata z namenom hotel usmrtiti, rekoč: „Kregala sva se in pri tej priliki sem ga vdaril po glavi, zamašil mu usta z ilovico ter pobegnul“. Porota ga je obsodila na 5 let zapora.

Tržne cene

v Ljubljani 31. marca t. l.

Pšenica 5 gld. 10 kr.; — rež 3 gld. 60 kr.; — ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gld. 20 kr.; — ajda 2 gld. 90 kr.; — prosó 3 gld. 10 kr.; — korusa 3 gold. 20 kr.; krompir 2 gld. 20 kr.; — fižol 5 gld. 90 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 36 kr.; — špeh povojen — gold. 42 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 23 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr. — sena cent 1 gld. 30 kr.; — slame cent 1 gold. — kr.; — drva trda 7 gld. 50 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

V Trstu 27. marca: 29. 8. 1. 47. 39.